

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет фінансів
Кафедра податків і фіскальної політики

Курсова робота

на тему:

**«Митне оформлення товару, що переміщуються
через митний кордон України громадянами»**

Виконала:

студентка групи

ФМО-41

Літковець Анастасія Василівна

Науковий керівник:

викладач

Титор Володимир Йосипович

Тернопіль-2017

План

Вступ

1. Мета та порядок здійснення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

2. Декларування товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

3. Особливості проведення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами та впровадження європейського досвіду в Україні

Висновок

Список використаної літератури

Додатки

Вступ

Актуальність теми дослідження. Зовнішньоекономічні зв'язки на сьогодні - це об'єктивно обумовлена необхідність, важливий фактор економічного зростання, невід'ємна складова національного процесу розширеного відтворення. Вони все більшою мірою визначають не тільки темпи і пропорції процесу виробництва, але й обміну та розподілу.

Державна фіскальна служба України є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує проведення в життя державної митної політики, організовує функціонування митної системи, здійснює керівництво дорученою йому сферою управління, несе відповідальність за її стан та розвиток. Окремими завданнями ДФСУ є здійснення митного контролю і оформлення товарів та інших предметів, що переміщуються через митний кордон України, організація боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

За останній час почастишали такі порушення як декларування товарів не за своїм найменуванням, заниження митної вартості товарів тощо. Вирішення цих складних питань потребує спеціальних знань не тільки з митної справи, а й з товарознавства та експертизи товарів. Тому питання вивчення порядку митного контролю та оформлення товарів, порядку проведення експертизи, правил визначення митної вартості не втрачають своєї актуальності і набувають особливого значення на сучасному етапі. Ці обставини і обумовили вибір теми, мети та завдань курсової роботи.

Підвищення якості обслуговування зовнішньоекономічних операцій - одна з головних задач розвитку економіки нашої країни. В останні роки у всіх передових у технічному відношенні країнах відзначається зростаючий інтерес до підвищення якості обслуговування експортно-імпортних операцій.

Проблема правового забезпечення, що регулює митну діяльність розв'язана ще недостатньо. Про це свідчать часті зміни і доповнення до чинних митних законів. Процес формування митного законодавства започатковано у 1991 році.

Українська митниця та бізнес-спільнота повинна співпрацювати між собою при імплементації кращого світового досвіду та правозастосовних практик

(наприклад, інститут уповноваженого економічного оператора, рекомендації ВМО з питань митної оцінки і класифікації товарів тощо) до вітчизняного митного законодавства. Ці зміни повинні бути також спрямовані на подальше спрощення митних формальностей, скорочення переліку документів при митному оформленні тощо.

Мета курсової роботи - дослідити та описати процедуру митного оформлення та контролю товарів під час переміщення через митний кордон України.

Відповідно до мети роботи необхідно було розв'язати такі **завдання**:

— визначити мету та порядок здійснення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами;

— проаналізувати декларування товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України громадянами;

— дослідити особливості проведення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами та впровадження європейського досвіду в Україні.

Об'єктом досліджень є нормативна документація на перетин кордону, законодавча база митної служби.

Предметом дослідження є порядок оформлення товарів при переміщенні через митний кордон України.

Методи дослідження: аналіз предметної області, статистичні методи, аналітичні методи.

Інформаційною базою під час написання курсової роботи були праці таких відомих в Україні і за кордоном авторів як Захаренко Н.А., Борзенков І., Гришин А., Дерев'янка С., Ксенз Л., Лісовенко М., Макаренко О.В., Мілейко Я., Мовчан В., Омельченко Е., Циганок А., Шаренко С., Мазаракі А.А. та інших. Крім того, використовувались нормативні документи Київської регіональної митниці, звітні бухгалтерські документи підприємства.

1. Мета та порядок здійснення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

Громадяни можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім тих, що заборонені до ввезення в Україну (у тому числі з метою транзиту) та вивезення з неї.

Не можуть бути пропущені через митний кордон України товари [1]:

- переміщення яких через митний кордон заборонено законом;
- на пропуск яких відповідно до закону потрібні дозволи інших державних органів, за відсутності цих дозволів;
- товари, що переміщуються через митний кордон України з порушеннями вимог Митного кодексу та інших законів України, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

Громадяни можуть переміщувати товари засобами авіаційного, водного, автомобільного й залізничного транспорту в:

- ручній поклажі,
- супроводжуваному багажі,
- несупроводжуваному багажі,
- міжнародних поштових відправленнях,
- міжнародних експрес-відправленнях.

Громадяни за умови дотримання вимог цього Кодексу та інших законів України можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім:

- заборонених до ввезення в Україну;
- заборонених до вивезення з України;
- заборонених до транзиту через митну територію України.

Види цих товарів визначаються Митним кодексом України й законами України (дивись коментар до статей 248, 250, 252 цього кодексу).

Громадяни не можуть переміщувати через митний кордон України товари, щодо яких законодавством України встановлені обмеження в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Валютні цінності переміщуються через митний кордон України в порядку, встановленому Національним банком України.

Не можуть бути пропущені через митний кордон України товари, щодо яких не було здійснено митне оформлення.

При цьому необхідно враховувати, що:

митне оформлення товарів і транспортних засобів, які вивозяться за межі митної території України, може здійснюватися в будь-якому митному органі на всій митній території України;

митне оформлення товарів (крім тих, що переміщуються у несупроводжуваному багажі, а також автомобілів), які ввозяться на митну територію України, здійснюється у пунктах пропуску через митний кордон України;

митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі, здійснюється митними органами за місцем проживання або тимчасового перебування зазначених громадян;

митне оформлення автомобілів, які ввозяться на митну територію України громадянами, здійснюється в місцях, визначених ДФС України.

На прохання осіб, що переміщують через митний кордон України товари і транспортні засоби, митне оформлення може здійснюватися поза місцем розташування митних органів, а також поза робочим часом, встановленим для митних органів.

За митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів, митними органами із заінтересованих осіб справляється плата. Розмір такої плати не може перевищувати вартості фактичних витрат митних органів на вчинення зазначених дій.

При переміщенні через митний кордон України громадянам насамперед потрібно знати, що:

- «зелений коридор» призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари

в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під установлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України чи вивезення за межі цієї території і не підлягають письмовому декларуванню. Цю смугу руху позначено символами зеленого кольору;

- «червоний коридор» призначений для всіх інших громадян. Він позначений символами червоного кольору [6].

Обрання громадянином «зеленого коридору» вважається заявою громадянина про те, що переміщувані ним через митний кордон України товари не підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, не підпадають під установлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території, та свідчить про факти, що мають юридичне значення.

Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю має ознаки порушень митних правил, передбачених ст. 471 Митного кодексу.

Переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор», товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1700 грн), а в разі якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, — також конфіскацію цих товарів.

2. Декларування товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України громадянами

Предмети, що переміщуються громадянами через митний кордон України, підлягають усному або письмовому декларуванню.

Форма усного декларування застосовується при переміщенні громадянами через митний кордон України особистих речей, а також товарів і транспортних засобів у порядку й обсягах, що не перевищують норми, установлені законами України й іншими нормативно-правовими актами, та таких, що не потребують дозволів відповідних державних органів на їх переміщення.

При усному декларуванні митна декларація не заповнюється.

За бажанням власника або на вимогу посадової особи митного органу декларація оформлюється в обов'язковому порядку.

З обов'язковим письмовим декларуванням через митний кордон України переміщуються [7]:

багаж, що відстав від власника;

несупроводжуваний багаж;

валютні цінності, цінності в кількості та обсягах, що перевищують норми, установлені чинним законодавством;

предмети, переміщення яких через митний кордон України здійснюється за дозвільними документами державних органів: будь-які зброя, боєприпаси й вибухові речовини, наркотики й психотропні речовини, культурні цінності, друковані видання та інші носії інформації, отруйні й сильнодіючі речовини та ліки, радіоактивні матеріали, об'єкти флори й фауни, їхні частини та одержана з них продукція, високочастотні радіоелектронні пристрої та засоби зв'язку;

товари, що підлягають обкладенню податками й зборами;

товари, що тимчасово ввозяться на територію України, вивозяться за межі території України або переміщуються транзитом;

транспортні засоби, що тимчасово вивозяться за межі України, за бажанням власника (користувача);

товари, що переміщуються в міжнародних поштових відправленнях;

товари, що переміщуються в міжнародних експрес-відправленнях.

Митна декларація, оформлена посадовою особою митного органу в повному обсязі, залишається у власника для безперешкодного ввезення або вивезення зазначених у ній валютних цінностей, товарів і транспортних засобів.

У разі втрати декларація не поновлюється та її власник утрачає право на безперешкодне переміщення зазначених у ній валютних цінностей, товарів і транспортних засобів.

При в'їзді в Україну на прикордонній митниці громадянин заповнює 1 примірник митної декларації та обов'язково зазначає в ній відомості про наявність несупроводжуваного багажу (далі - НСБ).

Митна декларація, засвідчена відтиском особистої номерної печатки посадової особи митного органу, залишається у громадянина - власника НСБ.

При отриманні НСБ громадянин подає митному органу митну декларацію, в якій заявлено про НСБ, валютні цінності, товари й транспортні засоби, пропущені при в'їзді в Україну.

Якщо НСБ отримує уповноважена особа, то вона подає митному органу митну декларацію власника НСБ та нотаріально засвідчене доручення.

Валютні цінності, товари й транспортні засоби що містяться в НСБ, декларуються на окремому бланку митної декларації.

Такий же порядок застосовується при оформленні супроводжуваного багажу, що відстав від власника (особливо характерно для авіаційних перевезень).

Порядок декларування товарів, що вивозяться за межі України в несупроводжуваному багажі.

Митне оформлення НСБ здійснюється в митниці за місцезнаходженням його власника (за місцем постійного проживання).

При відправленні НСБ за межі України його власник або уповноважена особа, заповнює митну декларацію у 2 примірниках, у кожному з яких зазначає відомості про вміст НСБ.

Після оформлення НСБ перший примірник митної декларації залишається в справах митного органу, а другий додається до товаросупровідних документів на НСБ.

Згідно зі ст. 197 Митного кодексу у випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України та їх митне оформлення здійснюються митницями ДФС на підставі отриманих з використанням засобів інформаційних технологій документів, які підтверджують дотримання зазначених обмежень, виданих державними органами, уповноваженими на здійснення відповідних контрольних функцій, іншими юридичними особами, уповноваженими на їх видачу, якщо подання таких документів контролюючим органам передбачено законами України.

Переліки таких товарів (із зазначенням їх опису та коду згідно з УКТ ЗЕД), а також порядок видачі відповідних дозволів та їх обігу з використанням засобів інформаційних технологій затверджено постановою № 436.

Порядок переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України встановлено постановою № 148.

Порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження встановлено постановою № 448.

Обмеження щодо вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України окремих видів товарів встановлено ст. 373 Митного кодексу. Зокрема, не допускається:

- вивезення (пересилання) громадянами за межі митної території України товарів незалежно від їх загальної фактурної вартості згідно з Переліком товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається, затвердженим постановою № 468;

- вивезення (пересилання) за межі України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку.

Обмеження щодо ввезення (пересилання) громадянами товарів на митну територію України встановлено ст. 378 Митного кодексу.

Пропуск на митну територію України товарів, що класифікуються в групах 1 — 24 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та ввозяться громадянами для вільного обігу, в будь-яких обсягах не дозволяється, крім [18]:

- алкогольних та тютюнових виробів, що ввозяться громадянами у кількостях та у способи, зазначені у частині другій ст. 376 Митного кодексу;
- харчових продуктів масою до 10 кг в упаковці виробника, що надходять на адресу громадян у міжнародних поштових або експрес-відправленнях;
- харчових продуктів для власного споживання на суму, яка не перевищує еквівалент 200 євро, що ввозяться в порядку та обсягах, визначених постановою № 434;
- домашніх тварин.

Не підлягають переміщенню на митну територію України в несупроводжуваному багажі продукти харчування без упаковки виробника.

Митне оформлення товарів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, здійснюється контролюючими органами на підставі митної декларації, до якої декларантом вносяться відомості щодо цих товарів.

Громадянам, які в'їжджають на територію України або виїжджають з неї засобами автомобільного та залізничного транспорту, а також транспортними засобами особистого користування, дозволяється здійснювати декларування товарів, що переміщуються ними через митний кордон України, не залишаючи цих транспортних засобів.

Відповідно до частини першої ст. 257 Митного кодексу декларування може здійснюватися письмово, усно, шляхом вчинення дій.

Частинами п'ятою та шостою ст. 265 Митного кодексу встановлено, що:

- декларант може здійснювати декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення самостійно або уповноважувати інших осіб на здійснення декларування від свого імені;
- декларування товарів, що належать громадянам, може здійснюватися цими або іншими громадянами, уповноваженими на це власниками зазначених товарів нотаріально посвідченими дорученнями.

Заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, здійснюється відповідно до Порядку № 614.

Пунктом 1.9 розділу I цього Порядку також визначено перелік документів, які подаються разом з декларацією, заповненою відповідно до цього Порядку, для митного контролю та митного оформлення товарів громадянином або уповноваженою особою залежно від мети переміщення, виду транспорту, найменування товару, способу переміщення та інших факторів, що впливають на митні процедури.

Розділ II вищезазначеного Порядку присвячено роз'ясненням щодо особливостей заповнення кожної графі декларації.

Завершення митного оформлення товарів, зазначених у декларації, засвідчується посадовою особою митниці ДФС шляхом проставлення свого підпису, часу завершення митного оформлення та відбитка особистої номерної печатки в графі «Для службових позначок» декларації.

Форму митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, затверджено постановою № 431.

Форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності, українською, російською, польською, угорською, румунською,

словацькою, молдовською, англійською, німецькою, французькою, грецькою та турецькою мовами розміщено на офіційному веб-сайті ДФС в розділі «Електронні форми документів» у рубриці «Мито».

Пропуск та оподаткування товарів, що вивозяться (пересилаються) громадянами за межі митної території України

Митне оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України громадянами, може здійснюватись у будь-якому митному органі на всій митній території України (ст. 365 Митного кодексу).

Для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо вивезення за межі території України, призначено «зелений коридор».

Товари, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10 000 євро та на які законом встановлено вивізне мито та/або якщо відповідно до закону державними органами видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, зі сплатою у випадках, визначених законами України, вивізного мита та з поданням відповідних документів, виданих державними органами [2].

Вивезення за межі України товарів, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10 000 євро при вивезенні (пересиланні) їх громадянами за межі митної території України, підлягає письмовому декларуванню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств, та зі сплатою вивізного мита у випадках, встановлених законами України.

Товари, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10 000 євро, при вивезенні (пересиланні) громадянами за межі митної території України підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян,

та звільняються від подання документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються громадянами через митний кордон України, за умови, що ці товари:

- вивозяться у зв'язку з виїздом за межі України на постійне місце проживання;
- входять до складу спадщини, оформленої в Україні на користь громадянина-нерезидента, за умови підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії;
- тимчасово вивозяться громадянами-резидентами за межі митної території України під письмове зобов'язання про їх зворотне ввезення;
- були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, що підтверджується відповідними документами;
- були одержані громадянами-нерезидентами у вигляді призів і нагород за участь у змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо, які проводяться на території України, що підтверджується відповідними документами.

Частинами п'ятою та шостою ст. 365 Митного кодексу встановлено, що:

- митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами (крім товарів, що переміщуються у несупроводжуваному багажі та у вантажних відправленнях), здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі та вантажних відправленнях, здійснюється в митних органах за місцем проживання або тимчасового перебування зазначених громадян, у місці кінцевого призначення транспортного засобу, що здійснював перевезення цих товарів, або за заявою громадянина — у пунктах пропуску через державний кордон України.

Загальні вимоги щодо ввезення (пересилання) громадянами за межі митної території України встановлено ст. 374 Митного кодексу.

Не оподатковуються та не підлягають письмовому декларуванню (за винятком товарів, на які відповідно до ст. 197 Митного кодексу (інформацію дивись вище) встановлено обмеження щодо переміщення громадянами через митний кордон України):

- товари (за винятком підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення;

- товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна маса яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України.

Ця норма застосовується у разі, якщо особа, яка ввозить товари на митну територію України, в'їжджає в Україну не частіше одного разу протягом однієї доби.

У разі якщо товари в обсягах, що не перевищують обмежень, установлених у частині першій цієї статті, ввозяться на митну територію України особою, яка в'їжджає в Україну частіше одного разу протягом однієї доби, такі товари підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням документів, які видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10% і ПДВ за ставкою, встановленою Податковим кодексом.

2. Товари (крім підакцизних), що ввозяться громадянами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі, сумарна фактурна вартість та/або загальна вага маса перевищують обмеження, встановлені частиною першою, але загальна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10 000 євро, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням

документів, що видаються державними органами для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10% і ПДВ за ставкою, встановленою Податковим кодексом, у частині, що перевищує еквівалент 1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення) та еквівалент 500 євро або вартість товарів, обчислену пропорційно до маси, що перевищує 50 кг (при ввезенні через інші пункти пропуску через державний кордон України). Базою оподаткування таких товарів є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення) та еквівалент 500 євро або вартість товарів, обчислену пропорційно до маси, що перевищує 50 кг (при ввезенні через інші пункти пропуску через державний кордон України) [1].

3. Товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10 000 євро, що пересилаються (переміщуються) на митну територію України в міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях, у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, а також товари (крім підакцизних) незалежно від їх фактурної вартості, що переміщуються на митну територію України у вантажних відправленнях, підлягають декларуванню та митному оформленню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств, а також дозволів (ліцензій), сертифікатів відповідності чи свідоцтв про визнання відповідності у випадках, установлених законодавством України для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, та оподатковуються ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України і ПДВ за ставкою, встановленою Податковим кодексом.

Статтею 376 Митного кодексу встановлено, що ввезення на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів громадянами, які не досягли 18-річного віку, не допускається.

Громадяни, які досягли 18-річного віку, можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України в ручній поклажі або супроводжуваному багажі без сплати митних платежів та без письмового декларування у таких кількостях із розрахунку на одну особу:

- 200 сигарет або 50 сигар чи 250 г тютюну, або набір цих виробів загальною масою, що не перевищує 250 г;
- 5 л пива, 2 л вина, 1 л міцних (із вмістом спирту понад 22%) алкогольних напоїв.

Алкогольні напої та тютюнові вироби незалежно від їх кількості не звільняються від оподаткування митними платежами, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 год.

3. Особливості проведення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами та впровадження європейського досвіду в Україні

Розвиток транскордонної співпраці та торгівлі має важливе значення для розвитку економіки. Визначальним при цьому є сприятливі умови діяльності бізнесу, який забезпечує надходження бюджетних платежів та нарощує економічний потенціал. Одним з вирішальних чинників у створенні сприятливих умов є функціонування прозорих та зрозумілих механізмів діяльності державних митних та контролюючих органів.

Сьогодні, у контексті наміру України інтегруватися у спільноту Європейського союзу, постала потреба впровадження великої кількості нормативних документів для гармонізації норм та процедур до чинних правил ЄС [10].

За інформацією Міністерства економічного розвитку та торгівлі основним торговельним партнером України в експорті товарів у I кварталі 2017 року залишається Європейський Союз, частка якого становить 38,4%. Основним із чинників приросту торговельної співпраці є лібералізація торговельних процедур з боку Європейського союзу.

Як з'ясовано при спілкуванні з підприємцями та підкреслюють експерти, митні та інші процедури, пов'язані зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), залишаються складними для бізнесу. Експортери та імпортери стикаються з непередбачуваною торговельною політикою України, надмірною кількістю документів, непрозорістю при визначенні митної вартості та іншими перешкодами.

Митні питання та сприяння торгівлі в Угоді про асоціацію Україна-ЄС містяться в окремій 5 главі, яка визначає зобов'язання України щодо процесів митної сфери та підтримки торговельної співпраці.

Саме Україна взяла на себе зобов'язання імплементувати норми права ЄС у вітчизняне законодавство, що підвищить якість продукції та створить

майданчик для розвитку високих сучасних технологій на підприємствах, сприятиме виготовленню продукції вищої якості.

Як зазначено в Угоді про асоціацію Україна-ЄС, запровадження нових норм означає впровадження механізмів співпраці на основі передового досвіду країн Європейського союзу.

Спробуємо проаналізувати основні зобов'язання у митній та торгівельній сферах щодо забезпечення прозорості та передбачуваності дій митних органів при здійсненні митних операцій на місцевому рівні, що дасть змогу визначити стан справ та краще розуміння напрямку подальших змін.

Серед основного:

- сторони підкреслюють необхідність забезпечення, щоб законодавство, процедури, а також адміністративна спроможність відповідних адміністративних органів відповідали цілям ефективного контролю та підтримки сприянню законній торгівлі;

- забезпечити застосування єдиного адміністративного документа у цілях митного декларування, застосування міжнародних документів, що використовуються у митній справі і торгівлі, у тому числі тих, що розроблені Всесвітньої митною організацією;

- відповідне торговельне та митне законодавство має бути стабільним та всеохоплюючим та, що положення і процедури мають бути пропорціональними, прозорими, передбачуваними, недискримінаційними, об'єктивними й мають застосовуватися уніфіковано та ефективно;

- сторони домовилися скасувати будь-які вимоги щодо обов'язкового використання митних брокерів, а також будь-які вимоги щодо обов'язкового використання перевірки перед відвантаженням або перевірки на місці призначення;

- необхідно забезпечити прозорість та загальнодоступність законодавства та процедур;

- забезпечити вчасні та постійні консультації з торговельними представниками стосовно законодавчих пропозицій та процедур, що пов'язані з митними та торговельними питаннями;

- зробити загальнодоступними відповідні повідомлення адміністративного характеру, зокрема вимоги агентства та процедури ввезення, години здійснення операцій та операційні процедури для митниць в портах і в прикордонних пунктах пропуску та контактних пунктах для інформаційних запитів;

- необхідно забезпечити, щоб відповідні митні та пов'язані з ними вимоги і процедури продовжували відповідати законним потребам торговельної спільноти, дотримуватися найкращих методів та залишатися такими, що якнайменше обмежують торгівлю;

- сторони заборонять адміністративні платежі, що мають дію, еквівалентну ввізному (імпортному) або вивізному (експортному) миту та зборам;

- інформація щодо платежів та зборів має бути опублікованою через офіційно призначений засіб інформації і, коли це прийнято і можливо, через офіційний веб-сайт [18].

Аналізуючи хід імплементації норм європейського права щодо зміни процедур та гармонізації законодавства слід підкреслити низький рівень законодавчого впровадження підготовлених нормативних документів. Кабінетом Міністрів України підготовлено ряд нормативних документів, окреслено перелік актів законодавства ЄС у сфері оподаткування, митних питань та сприяння торгівлі, імплементація яких здійснюється згідно із схваленими планами, а також подано перелік документів для прийняття Верховною радою України.

Серед основних нововведень щодо зміни процедур можна виокремити:

- запровадження системи «єдиного вікна» для здійснення різних видів державного контролю на основі застосування електронних технологій. (Постанова КМУ від 25 травня 2016 р. № 364 «Деякі питання реалізації принципу “єдиного вікна” під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фіто-санітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю»);

- затверджено Порядок здійснення фото-, відео-фіксації митних та інших формальностей, які проводяться контролюючими органами (Постанова КМУ від 8 червня 2016 р. № 370 «Про затвердження Порядку здійснення фото-, відео-фіксації митних та інших формальностей, які проводяться контролюючими органами»).

- внесено зміни до актів Кабінету Міністрів, які унеможливили безпідставне проведення огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України, (Постанова КМУ від 25 травня 2016 р. №341 «Про внесення змін до вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України»);

- митниці розпочали видачу сертифікатів за формою EUR.1 на товари українського походження, що мають експортуватися до держав-членів ЄС в рамках Угоди (Наказ Міністерства фінансів України 29.05.2014 № 652 «Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 відповідно до Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ»).

Основні процедури з повсякденного життя бізнесу пов'язані з проходженням контролю митниці та в контролюючих органів.

Процедури вивезення та ввезення продукції є дещо відмінними. При цьому, процедури вивезення продукції є досить простими, хоча суб'єкту господарювання слід враховувати вимоги країни у яку цей товар буде ввозитися. В цьому випадку експортеру буде потрібна додаткова інформація щодо потреб проходження додаткового контролю або в Україні, або безпосередньо у країні призначення продукції.

Складність процедур ввезення продукції пов'язана з проходженням встановлених видів контролю для різного виду продукції.

Урядом України з метою спрощення експорту/імпорту товарів затверджено процедуру електронної взаємодії контролюючих органів за принципом «єдиного вікна». Процедура застосовується під час здійснення

митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю.

Основним досягненням процедури «єдиного вікна» є чіткі часові обмеження щодо здійснення контролю та дій контролюючих органів, а у випадку відсутності реакції з боку уповноважених органів – усі види контролю вважаються здійсненими автоматично протягом 4 годин.

На жаль, здійснення оформлення вантажів за принципом «єдиного вікна» не є обов'язковою процедурою, а може застосовуватися на вибір суб'єкта господарювання. Існування такої розбіжності призводить до двоякого застосування процедур контролюючими органами [6].

Застосування принципу «єдиного вікна» при ввезенні продукції.

Відповідно до інформації, отриманої від Львівської митниці, протягом I кварталу 2017 року у Львівській області лише близько 8 % операцій здійснено за принципом «єдиного вікна». Найбільшу кількість операцій за таким принципом, у співвідношенні до загальної кількості операцій, оформлено на відділі митного оформлення «Сокаль» митного посту «Північний» (71 % операцій) та на митному пості «Стрий» (28 % операцій).

Яка специфіка оформлення продукції за принципом «єдиного вікна»?

Імпортер за встановленим кодом товару, відповідно до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), визначає чи потрібно здійснювати контроль відповідної продукції та готує необхідні документи для здійснення попереднього документального контролю (у разі необхідності). Постановою КМУ від 5.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» затверджено перелік товарів, що підлягають державному контролю (у тому числі у формі попереднього документального контролю) у разі переміщення їх через митний кордон України. Відповідний документ, досить великого об'єму, регламентує види контролю, які потрібно здійснювати до кожного типу продукції відповідно до коду УКТЗЕД та при якому режимі

(ввезення, вивезення чи транзит). Така регламентація дозволяє уникнути неправомірним діям контролюючих органів, які можуть вимагати проходження контролю групі товарів, яка його не потребує. Також чітко визначено місце проведення кожного виду контролю (кордон, митний пост, порт, тощо).

Порядок здійснення попереднього документального контролю визначено Постановою КМУ від 5 жовтня 2011 р. № 1030 «Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України».

На кордоні державний санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фіто-санітарний, екологічний контроль здійснюється органами доходів і зборів (митницею) в установленому порядку у формі попереднього документального контролю, результати якого вносяться посадовими особами органів доходів і зборів до інформаційної системи «єдиного вікна».

У разі завершення у повному обсязі санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фіто-санітарного чи екологічного контролю залученими у пункти пропуску через державний кордон України уповноваженими посадовими особами (контролюючими органами), уповноважені посадові особи протягом 30 хвилин з моменту завершення контролю вносять із використанням веб-інтерфейсу до інформаційної системи відмітку про його здійснення.

Якщо вимагається проведення контролю на митних постах території України, про такий контроль повідомляється відповідного суб'єкта господарювання, а також вичерпний перелік документів, які необхідно подати відповідному контролюючому органу для завершення необхідного виду державного контролю на митному пості.

Суб'єкт господарювання узгоджує дату та час коли товари у митниці прибуття у присутності представника підприємства можуть бути пред'явлені відповідному контролюючому органу для огляду.

Відповідні огляди в обов'язковому порядку фіксуються засобами відеофіксації (Постанова КМУ від 8 червня 2016 р. № 370 «Про затвердження

Порядку здійснення фото-, відео-фіксації митних та інших формальностей, які проводяться контролюючими органами»).

В представників бізнесу часто виникає запитання щодо необхідності подання оригіналів документів. Отже, за процедурою визначено, що оригінали документів, необхідні для здійснення згідно із законодавством відповідного виду державного контролю, пред'являються та/або передаються підприємством контролюючому органу під час проведення огляду товарів чи відбору зразків на вимогу відповідного контролюючого органу.

Скановані копії документів, необхідних для завершення відповідного виду державного контролю надсилаються до інформаційної системи, а уповноважена особа приймає рішення щодо проходження контролю.

Вичерпний перелік документів для проходження відповідного виду контролю затверджено Додатком 3 до Наказу Міністерства фінансів України від 25.06.2016 № 657 «Про затвердження переліків даних, необхідних для функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем органів доходів і зборів».

Радіологічний контроль у Львівській області здійснюється на спеціально обладнаних 4 митних постах, що потрібно враховувати у разі потреби проходження радіологічного контролю (Митний пост «Львів-аеропорт», Митний пост «Краковець», Митний пост «Мостиська», Митний пост «Рава-Руська») затверджено Додатком 2 до Наказу Міністерства фінансів України від 25.06.2016 № 657.

Застосування принципу «єдиного вікна» при вивезенні продукції.

Відповідно до інформації, отриманої від Львівської митниці, протягом I кварталу 2017 року у Львівській області близько 18 % операцій вивезення товарів здійснено за принципом «єдиного вікна». Найбільшу кількість операцій за таким принципом, у співвідношенні до загальної кількості операцій, оформлено на відділі митного оформлення «Сокаль» питного поста «Південний» - 89% та на митному пості «Дрогобич» - 65 % операцій.

Яка специфіка оформлення продукції за принципом «єдиного вікна»?

Відповідно до коду УКТЗЕД, вже з моменту завантаження товарів, надсилаєте органіві доходів і зборів електронне повідомлення та скановані копії документів з електронним цифровим підписом, що необхідні для здійснення відповідного виду державного контролю.

Види контролю визначено Постановою КМУ від 5.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України», а Додатком 3 до Наказу Міністерства фінансів України від 25.06.2016 № 657 «Про затвердження переліків даних, необхідних для функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем органів доходів і зборів» встановлено вичерпний перелік документів, які потрібно подати для кожного з видів контролю.

На жаль, не у всіх митних постах забезпечено доступ контролюючих органів за принципом «єдиного вікна», що потрібно уточнити відповідно до Додатку 1 до Наказу Міністерства фінансів України від 25.06.2016 № 657 (зі змінами).

Уповноважена посадова особа протягом 24-х робочих годин з моменту отримання через веб-інтерфейс повідомлення та сканованих документів приймає відповідне рішення щодо завершення контролю, проведення додаткових заходів або огляду товарів.

У разі автоматичного формування інформаційною системою рішення про здійснення відповідного виду державного контролю підприємство отримує право здійснити задеклароване переміщення об'єктів регулювання, інформаційна система попереджає підприємство про необхідність дотримання законодавства суміжних держав у частині подання оригіналів фіто-санітарних сертифікатів, фіто-санітарних сертифікатів на реекспорт, міжнародних ветеринарних сертифікатів, ветеринарних свідоцтв СНД тощо.

Як бачимо, кожен з етапів проходження митних процедур є чітко регламентований та визначений нормативними документами, що дозволяє завчасно спланувати процес експорту чи імпорту продукції.

У контексті виконання заходів з імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС передбачається впровадження прозорості відповідних процедур та механізмів, їх електронізація та покращення доступу до сервісів. Більшість змін передбачаються в процесі затвердження нормативних документів Європейського союзу.

Тож наведення фінансового порядку на митниці, боротьба з корупцією, модернізація технічної бази є питаннями державного значення. Митниця не повинна бути синонімом корупції та бюрократії. Її завдання – не створювати перешкоди для бізнесу, а, навпаки, за рахунок спрощення митних процедур залучати більші надходжень до Держбюджету. Щоб перетворити українську митницю на сервісну службу, прозору та об'єктивну, ми розпочали впроваджувати низку реформ, які базуються на передовому досвіді європейських країн.

Зокрема, щоб уникнути суб'єктивізму у роботі митних органів започатковано систему автоматичного розподілу митних декларацій між інспекторами. Головна її перевага – виключення можливості «у ручному режимі» обирати працівників митниці, які здійснюватимуть митне оформлення товарів за конкретними митними деклараціями чи підприємствами. Таким чином попереджаються корупційні дії у вигляді попередньої змови митника та підприємця. Митниця проводить щоденний моніторинг оформлення товарів із метою недопущення виникнення затримок через застосування нового технологічного процесу автоматизованого розподілу митних декларацій.

Висновок

Проблемі митного оформлення товарів приділяється значна увага в наукових дослідженнях, адже час роботи власне української митниці обраховується 25 роками, тому існують дуже багато проблем при митному оформленні. Насамперед це значні розбіжності в законодавстві, тому одні й ті ж положення закону можуть бути по трактовані по-різному.

Товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України і вивозяться за межі цієї території, підлягають обкладенню митом. Мито нараховується митним органом України відповідно до положень Закону "Про Єдиний митний тариф" і ставок Єдиного митного тарифу України. Мито йде до державного бюджету України.

Митний контроль - це сукупність заходів, здійснюваних митними органами України з метою забезпечення дотримання законодавства країни про митну справу і міжнародних договорів, укладених державою, контроль за виконанням яких покладено на митні органи.

На сьогодні збільшення тарифів та регульованих цін під час кризової ситуації на внутрішніх та зовнішніх ринках країни, може мати місце лише, як виключні заходи, які неможливо перенести на іншій період. Таке збільшення повинно бути економічно обґрунтоване, прозоре, з урахуванням необхідності попереднього інформування основних операторів цього сегменту ринку. Крім того, введення в дію таких змін необхідно проводити з моменту початку нового фінансового періоду з попереднім інформуванням.

Для спрощення та прискорення процедур митного оформлення та контролю необхідно покращити Порядок митного оформлення товарів за принципом "єдиного вікна" та контролю товарів і транспортних засобів за принципом "єдиного офісу". Досягнуто рішення про можливість митного оформлення вантажів на підставі ветеринарного свідоцтва. Також суб'єктам ЗЕД необхідно ширше надати можливість отримувати від митних органів попередні рішення про класифікацію товарів.

Список використаної літератури

1. Митний кодекс України : Закон від 13.03.2012 № 4495-VI / остання редакція від 01.01.2013, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

2. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI / остання редакція від 07.05.2011, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>.

3. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті : Закон України від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР / поточна редакція від 02.12.2012 на підставі 5463-17, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80>.

4. Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті : Постанова НБУ від 16.11.2012 № 475, зареєстр. в Міністерстві юстиції України 16 листопада 2012 р. за № 1921/22233, чинна [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1921-12>.

5. Бліхар М.М. Реформування митно-тарифної політики України з використанням досвіду країн ЦСЄ в контексті вступу до СОТ // Зовнішня торгівля: Право та економіка. - № 2 (37). – 2008. – С 56 – 60.

6. Бондаренко І.О. "Послуги в галузі митної справи" // "Митна справа" - 2015 р. - № 6 - стор. 46 - 52.

7. Буланій О.О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - № 9 (63). – С. 7 – 13.

8. Вишновецька В.О. Проблеми формування і перспективи подальшого розвитку державного мита з відчуження майна в Україні // Економіка и право. - 2016. - № 2. - С. 68-72

9. Вишновецька В. Відсоткові ставки державного мита: чи виправдане їх існування?/ В. Вишновецька // Економіка. Фінанси. Право. - 2011. - № 7. - С. 28-31. -Бібліогр.: 9 назв.

10. Гребельник О.П. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
11. Демиденко Л. Мито і митна політика в умовах глобалізації/ Л. Демиденко // Фінанси України. -2012. -№ 1. - С.63-69
12. Дубнюк Е.М. "Мито" як системна категорія економічної теорії/ Е.М. Дубнюк // Формування ринкових відносин в Україні. -2014. -№ 5. - С. 27-30.
13. Дудчак В.І. Митна справа: Навч. посібник/ В.І.Дудчак, О.В.Мартинюк. – 2002.
14. Любива Ю.В. Місце та роль фіскальної функції серед інших функцій митних органів // Вісник АМСУ. – 2013. – № 1 – С. 94 - 97.
15. Матвєєва В.Ю. Україна і СОТ: порівняльний аналіз митно-тарифного захисту // Вісник Дондуєт. - № 4 (28). – 2010// www.donduet.edu.ua.
16. Митний контроль та митне оформлення. Навч. посіб. За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. - К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. - 284 с.
17. Основи митної справи / За ред. П. В. Пашка.— К.: Т-во "Знання", КОО, 2002.
18. Пашко П.В., Батушан О.Ф., Літвінов В.М. Критерії виявлення можливих порушень. Актуальні проблеми підготовки фахівців з митної справа // Матеріали науково-методичної конференції. — Дніпропетровськ: АМСУ, 2015. - С. 136—137.
19. Прусс В.М. Митна справа: Навч. посіб./ В.М.Прусс, В.П.Самойловська, І.І.Лисак. – 2003.
20. Суворкін В.А. Україна – СОТ – ЄС: перепони до інтеграції // Митна справа. – 2008. - № 2. – С. 43 – 49.
21. kompmp.rada.gov.ua/ Комітет з питань податкової та митної політики